

Denkraam

Magazine van afdeling Basisberaad

Kaalslag in de zorg

Colofon

Hoofredactie: Jesse Budding, j.budding@denkraam.info, 010 750 21 23

Eindredactie: Ernest Smit, Martin Luycx, Bas van Bellen, Karen Groen, Michiel van Gog en Jesse Budding.

Redactie: Koos Bijlholt, Abdellah Azaoum, Jan W. Bijl, Jennifer Vetter, Beatrix Herfst, Stephan van Hal, Taco Albers, Patty Lievense en Zeynep Karatas.

Correspondenten: Stephan van Hal, Gert-Jan Verstegen, Jesse Budding, Taco Albers, Ricardo Mekken, Mariëtte Storm, Sofie Blok, Ron Bok, Bas van Bellen, Fran van Gils (recept), Abdellah Azaoum, Aad Slis, Halek R.

Fotografie: Bas van Bellen, Ernest Smit, Zeynep Karatas, Patty Lievense

Voorkant: Afbraak, door Patty Lievense

Achterkant: Afbraak, door Patty Lievense

Vormgeving en druk: Argus, Rotterdam.

Distributie: Postdienst Vredenhof, Rotterdam.

Verspreidingsgebied: Regio Rijnmond, Nieuwe Waterweg Noord en de Zuid-Hollandse Eilanden.

Oplage: 2800 exemplaren.

Redactieadres: (ook voor een gratis abonnement)

Denkraam
p/a Zorgbelang Zuid-Holland afdeling Basisberaad
Westblaak 5a, 3012 KC Rotterdam
Tel : 010-4665962, Fax: 010 - 4652600
E-mail: redactie@denkraam.info
Website: www.denkraam.info

Deadline nummer 54: 31 maart 2012
Verschijning: april 2012

'Denkraam' is een onafhankelijk magazine. Het is een product van de afdeling Basisberaad van Zorgbelang Zuid-Holland.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die desondanks onvolledig of onjuist is opgenomen aanvaardt de redactie geen aansprakelijkheid.

Geen van de in deze uitgave opgenomen artikelen mogen worden overgenomen zonder toestemming van de opsteller.

De redactie kan besluiten ingezonden bijdragen niet te plaatsen, in te korten en/of taalkundig te bewerken.

Publiceren onder pseudoniem mag, mits naam en adres bij de redactie bekend zijn.

ISSN: 1876-6854

Inhoud maart 2012

5. NMA geeft fiat voor fusie Bouman en Delta

Door Stephan van Hal

6. 'Bezuinigen okay, maar investeer in MO'

Interview met Johan Koeman, door Jesse Budding

8. Parnassia Bavo Groep ontslaat 250 werknemers

Door Stephan van Hal

9. Herenplaats

Door Taco Albers

10. Over dromen, kansen en ervaringen

Door Ricardo Mekken

15. Contact gewenst?!

Week van de Psychiatrie 2012

18. Schizofrenen doorbreken taboe

Boekrecensie door Stephan van Hal

19. Emergis en Parnassia Bavo Groep willen fuseren

Door Stephan van Hal

20. Schulden vullen je rugzakje

Door Ron Bok

En verder

- 4. Zin en onzin
- 4. Even voorstellen
- 14. Ik irriteer me aan....
- 14. Te zot voor woorden
- 16. Met de schrik vrij
- 23. Recept

Denkraam

[van de redactie]

[nummer 53]

Samen door de storm

Al jaren kunt u ons blad lezen, sinds 2002 alweer om precies te zijn. Alle stormen hebben we weerstaan, inclusief het faillissement van het Basisberaad, toen en ook nu weer de uitgever van dit blad. Maar momenteel maken we ons op voor een nieuwe rampspoed: in 2013 moet het Basisberaad maar liefst veertig procent bezuinigen. Dat is geen storm, dat is een tornado. Maar mijn psychiater zegt dat door tornado's dingen juist in een stroomversnelling kunnen raken.

Even voor uw informatie: afgezien van de drukker wordt Denkraam gemaakt door twee parttimers en een tiental vrijwilligers. Allemaal zijn we cliënt (geweest) van de geestelijke gezondheidszorg en/of de verslavingszorg. De meesten van ons hebben geen journalistieke opleiding. Toch krijgen we vaak lof voor onze artikelen. En niet van de minsten: onder hen gemeenteraadslid Josine Strörmann en wethouder Marco Florijn. Waar bladen van andere cliëntenorganisaties, zoals Kronkel en 't Haagse aan Zet, verdwenen, bleef Denkraam bestaan.

Terug naar het zware weer. Vaststaat al dat de frequentie van Denkraam teruggaat. Daarnaast willen we de drukkosten omlaag brengen. Op het moment dat u dit leest, is een afstudeerder van de hbo Media en Entertainment Management aan het bekijken hoe wij ons staande kunnen houden in deze woelige tijden. Advertenties? Sponsors?

Betaalde abonnementen misschien? Binnen enkele maanden hopen we zijn adviezen te horen.

Vervolgens hebben we nog een halfjaar om de gegeven adviezen in de praktijk te brengen. Mogelijk ben ik dus veel de hort op om adverteerders en sponsors over de streep te trekken. Zou wat een straatkrant lukt, ons ook niet kunnen lukken? We gaan er in elk geval voor.

We hebben zo het donkerbruine vermoeden dat u het ook jammer zou vinden als u uw lijfblad zou moeten missen. Maar misschien heeft u wel heel goede ideeën over minder kosten c.q. meer opbrengsten. Mijn mailbox staat in elk geval overal voor open. Denkraam wacht zwaar weer. Vraag uzelf eens af: hoe kunt u ons helpen?

Jesse Budding
Hoofdredacteur Denkraam
j.budding@denkraam.info

JA!

Ik wil graag een gratis abonnement op het magazine Denkraam!

Ik ben i.v.m de bezuinigingen bereid / in staat jaarlijks een bijdrage van € te betalen in de (verzend)kosten

Naam: .....

Adres: .....

Postcode: .....

Woonplaats: .....

Dit abonnement is gratis en verplicht mij verder tot niets.

Opsturen naar redactie Denkraam, antwoordnummer 30574, 3030 WB ROTTERDAM. Maar u kunt uw gegevens ook **mailen** naar redactie@denkraam.info met als onderwerp: abonnement.

Gezamenlijke lunch bij het Basisberaad: "Ga jij eens eten halen, ik heb honger!"

Renée: "ik ben wel modern, maar niet vlot."

Arie, nestor van het Basisberaad, bereidt de Nieuwjaarsborrel voor. Hoe ziet hij dit voor zich? "Eerst gaan we kort vergaderen, en daarna gaan we slempen en zuipen."

"Ik kan goed honden vouwen." Ahum Astrid, moeten we de Dierenbescherming inschakelen? "Ik doe dit vaak voor mijn dochter," zo verontschuldigt ze zich nog. Het blijkt echter te gaan om een vorm van origami.

"Ik hoor jou niet, ik ben aan het praten." Ja Marrig, dat hadden we door!

Bas werkt wel hel erg vooruit: alle verslagen die hij in december 2011 maakt, zijn gedateerd december 2012. En hoe reageert Bas er op? "Da's mooi, dan

hoef ik volgend jaar de verslagen niet meer te maken."

"Rijdt de Randstadrail tegenwoordig door? Ik stapte keurig uit op Rotterdam Centraal, zag ik dat de metro doorreed in de richting die ik uit moest." Gelukkig is Stasja niet de enige die dit is overkomen, nietwaar Berletta?

Wat gaan Martin en Bas doen wanneer ze zeggen dat ze gaan faxen? Ze gaan roken, da's toch logisch?!

"Vandaag zat ik in de goede bus! Dit zeg ik maar om ongenueanceerde opmerkingen in de Zin en Onzin te voorkomen." Natuurlijk Jesse, maar was je gisteren niet in de verkeerde bus gestapt?

Diagnoses binnen de redactie:

"Mijn diagnose is Denkraam verslaggever."

"Mijn diagnose is een zoon van 14."

"Mijn diagnose is faillissementen."

Verbeteringen

In ons vorige nummer en wel in het artikel over het Straatmagazine stond dat Sander de Kramer hoofdredacteur was van dit blad. Hij was echter ten tijde van de stopzetting geen hoofdredacteur meer, maar redacteur.

Verder waren de coverfoto en de fotoreportage over landgoed De Tempel gemaakt door Patty Lieveense.

Ten slotte was de foto bij het PEP team van Zeynep Karatas.

Beste lezer van Denkraam,

Ik zal me kort aan u voorstellen. Mijn naam is Gert-Jan Verstegen en ik ben student aan Hogeschool Inholland te Rotterdam. Op dit moment ben ik bezig aan een afstudeeropdracht bij Denkraam. Voor mijn scriptie ga ik een onderzoek doen naar de mogelijkheden om

Denkraam nog beter te maken, en daar heb ik natuurlijk uw hulp bij nodig. Ik ben namelijk erg benieuwd wat u van Denkraam en de websites Denkraam.info en GGZplaza.nl vindt. Wellicht loopt u al lange tijd rond met goede of leuke ideeën voor Denkraam. Deze hoor ik dan ook graag. Binnenkort ontvangt u per post een vragenlijst van mij. Ik hoop op zoveel mogelijk respons; hiermee krijg ik niet alleen een beeld van wat er goed is aan Denkraam, maar vooral wat er beter kan. Zodat u ook in de toekomst met plezier het blad blijft lezen.

Alvast bedankt,
Gert-Jan Verstegen

NMa geeft fiat voor fusie Bouman en Delta

De Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) heeft onlangs toestemming gegeven voor de fusie tussen Delta Psychiatrisch Centrum en de verslavingsinstelling Bouman GGZ. De NMa stelt vast dat het samengaan van Delta PC en Bouman GGZ niet in strijd is met de concurrentie tussen instellingen voor de geestelijke gezondheidszorg.

Beide partijen verheugen zich op de samenwerking. Delta-topman Paul van Heugten: "We zijn blij dat de NMa zo snel haar fiat heeft gegeven." Ook Bouman ziet de samenwerking met Delta PC wel zitten. Bouman-bestuurder Sjef Czyzewski verwacht dat de fusie heel veel voordelen voor de cliënt oplevert. "Een fusie leidt dan ook tot betere zorg voor cliënten met een verslavings- en/of psychiatrisch probleem." Door de fusie verwachten Bouman GGZ en Delta PC dat het werk voor de personeelsleden aantrekkelijker wordt en dat de nieuwe organisatie flexibeler en doelmatiger kan functioneren.

Een woordvoerder van Bouman gaat er niet vanuit dat de samensmelting gedwongen ontslagen oplevert. "Daarnaast schuiven we geen klinieken in elkaar." De voorlichtster voorspelt wel dat sommige functies overbodig zullen worden. "Zo zijn er bijvoorbeeld geen twee chefs van bepaalde afdelingen nodig. Maar we verwachten dat er voor elke werknemer een nieuwe plek te vinden is."

Niet veel zorgen

Ook het personeel van Bouman maakt zich niet veel zorgen over naderende fusie. De bezuinigingen in de geestelijke gezondheidszorg vormen op de burelen de gesprekken van de dag. Op dit moment worden 90 van de 1000 banen geschrapt. Deze operatie heeft niets te maken met de samenvoeging van de twee instellingen.

Ook bij Delta is er weinig onrust door de fusie te bespeuren. "We zijn juist blij dat we elkaar gaan versterken," meldt een woordvoerder. "Verslaafden die met psychische klachten bij ons komen, kunnen dan beter behandeld worden en andersom. Daardoor kunnen beide diensten elkaar aanvullen."

sinds 1910
BOUMAN GGZ

De naam van de nieuwe instelling is nog niet bekend. Een woordvoerder: „We moeten nog een nieuwe aansprekende titel bedenken.” Het wordt met ongeveer 3000 werknemers de tweede grote zorgorganisatie in de regio. Het is nog onduidelijk hoe De Raad van Bestuur van de nieuwe instelling eruit gaat

zien. De besturen van Bouman GGZ en Delta PC worden in 2012 samengevoegd. Eind 2012 moet de fusie afgerond worden. Binnenkort wordt er door Bouman en Delta een fusiedocument opgesteld. Daarna worden de fusieplannen verder uitgewerkt.

Geen onbekenden

Bouman GGZ en Delta zijn geen vreemden van elkaar. In 2003 zijn beide partijen onder de naam Delta-Bouman zijn beide partijen al eerder samengegaan. Die samenwerking duurde slechts twee jaar. Beide partijen gingen in 2005 weer zelfstandig verder. Volgens betrokkenen waren Delta en Bouman toen nog niet in staat om hun krachten effectief samen te voegen. De twee zorginstellingen verwachten dat de nieuwe fusie wel resultaat oplevert. De woordvoerder: "de tijd is nu rijp om de krachten samen te bundelen."

Stephan van Hal | s.vanhal@denkraam.info

Bron: Persberichten, Radio Rijnmond, AD Rotterdams Dagblad

Johan Koeman, directeur Rotterdams Leger des Heils:

‘Bezuinigen okay, maar investeer in MO 2’

Johan Koeman zwaait de scepter bij de Rotterdamse afdeling van het Leger des Heils. Dit ‘kerkgenootschap van de opgestroopte mouwen’ is 125 jaar actief in Nederland. Een interview over dak- en thuislozen, de veranderingen door de plannen Maatschappelijke Opvang (MO) 1 en 2 en de toekomst van zonderdakwoningen en omklapwoningen.

“Het Leger is er heel consequent voor alle mensen zonder dak boven hun hoofd. Of ze nu ggz-problematiek hebben of niet. Als ze dakloos worden, kijken we wat er aan de hand is en gaan op zoek naar financiering voor de opvang. Tijdens het kabinet Balkenende II raakte minister Zalm in gesprek met Ina Voorham, onze toenmalige Legerdirecteur. Hij zei: ‘De zorg voor daklozen is te veel verdeeld over de ministeries. Het mooiste zou een algemene aanpak zijn. Het is beter om op dit punt alle ministeries en de vier grote steden bij elkaar te zetten. In 2011 zou er niemand meer op straat moeten staan.’

Een ambitieus plan dus. En het waren ook geen lege woorden. In 2005 is daarover een convenant getekend, MO 1, waar alle wethouders achterstonden. Er kwam geld om daklozen te helpen aan een zelfstandige woonvorm. Begin 2011 hebben minister Veldhuijzen van Zanten en alle wethouders MO 2 getekend. Sindsdien is sterk ingezet op ambulante begeleiding wonen. De kern van MO 2 luidde echter: hoe kun je voorkomen dat de mensen weer terugvallen? Dat zorgde voor een grote toename van het aantal mensen in woningen in Rotterdam. Je kreeg de zonderdakwoningen: de gemeente huurde die huizen van de woningcorporaties en verhaalde de huur op de cliënt. Als het goed gaat, wordt dat een omklapwoning: een woning die een cliënt zelf huurt van de woningcorporatie. Kijk, je kunt je geld maar een keer uitgeven. Daarom brengen we iemand altijd zo spoedig mogelijk in een begeleid-wonentraject, zodat hij minder gebruik maakt van de laagdrempelige voorzieningen.

Ondanks de crisis merk ik dat de gemeente en de GGD zich sterk maken voor continuering, financieel ook, van MO 2. Anders belanden mensen weer op straat. Maar een efficiëncyslag is onvermijdelijk.”

Wat doet het Leger des Heils?

Het Leger des Heils is een internationale organisatie, die volgens Wikipedia in 1865 onder de naam East London Revival Society door William Booth werd opgericht. Sindsdien verspreidde het zich over meer dan 120 landen. Het Leger is vooral bekend door het praktiseren van de geloofsovertuiging in de vorm van directe maatschappelijke hulpverlening aan diegenen in de samenleving die hulp nodig hebben. De bekostiging van de projecten komt vooral uit overheids subsidies, AWBZ-gelden, maar ook uit giften en eigen bijdragen van de leden.

De boodschap van het Leger is gebaseerd op de Bijbel. De steeds verdergaande secularisatie in Nederland treft echter ook het Leger. In 2010 bijvoorbeeld nam het ledenaantal met vijf procent af. Er was en is zeer veel aandacht voor hulp aan de ontspoorde medemens, waarbij de strijd tegen het alcoholisme in industriesteden nog steeds veel bekendheid geniet. Tegenwoordig zijn het daklozen, verslaafden, prostituees en eenzamen die op de steun van het Leger kunnen rekenen. Veelal daar waar het werkterrein van andere instellingen eindigt. Internationaal blijft het werk in ontwikkelingslanden belangrijk. In Nederland heeft vooral majoor Bosshardt het Leger een gezicht gegeven.

Omslag

“Kijk, ik zit nu dertig jaar in het vak. In het begin vond ik MO erg ambitieus. Maar ik moet zeggen: de effecten hebben me enigszins verbaasd. Voor ik veertien jaar terug vertrok uit Rotterdam was ik nog nauw betrokken bij de ontmanteling van Perron 0. Toen ik hier terugkwam in 2009, waren de problemen

[interview]

op straat minimaal. Er waren nieuwe coalities en er was veel geld beschikbaar voor kortdurende maatschappelijke opvang. Er heeft dus een omslag in het denken plaatsgevonden. In Rotterdam zitten bijna drieduizend man in een nieuwe woning. Die duidelijke afname van het aantal daklozen is een van de grote successen. Maar mensen begeleiden naar zelfstandigheid vraagt professionele methodiek, het is een proces van vallen en opstaan, lange adem ook. Je kunt niet verwachten dat mensen het na drie jaar zelf wel kunnen. Ze hebben in feite een handicap, alleen je ziet het niet. Deze paradijsvogels zijn altijd onder u. Zolang er mensen zijn, zijn er ook dak- en thuislozen.

Johan Koeman: "Toen ik hier terugkwam in 2009, waren de problemen op straat minimaal."

Thuishavens

Onze uitdagingen zijn nu: de gemeenten moeten bezuinigen, waardoor de laagdrempelige opvang moet sluiten. Daar sta ik ook achter, mits we kunnen investeren in MO 2 om de mensen verder te begeleiden naar 'thuishavens' met diverse woonvormen. Maar ze moeten ook samenleven in de wijk en met bewoners integreren.

Toch maak ik me ook zorgen over de situatie en de verdeling van de middelen in de zorg. Bijvoorbeeld de thuiszorg en de ouderenzorg. Ik denk ook dat de middelen steeds schaarser worden. Het zou veel oplossen als rijke mensen en bedrijven participeren in de zorg voor kansarmen. Bijvoorbeeld door ze vrijwilligerswerk te laten doen, daardoor ontstaan verbindingen met de buurt en financiers. Vergelijk het met de situatie in de VS. Tegen de stroom van individualisering en het beeld 'een dakloze kiest er zelf voor' vindt een omkering plaats naar: ik wil ook wat betekenen voor iedereen die het minder heeft en niet alleen in Afrika. Het zal niet makkelijk zijn om zo'n beweging op gang te brengen. Toch heb ik grote groepen gezien met weerstand tegen daklozen. Maar als ze daadwerkelijk met hen kennismaakten, veranderden ze helemaal. Uiteindelijk werden ze vaak vrijwilligers voor zo'n groep."

Jesse Budding

Fotografie: Zeynep Karata

50|50 store nu ook in Rotterdam

Onlangs opende het Leger des Heils een nieuw winkelconcept in Rotterdam. Dit concept borduurt voort op het 50|50 fashionmerk dat enkele jaren geleden in de Bijenkorf werd gelanceerd. De medewerkers in de winkels zijn deels cliënten van het Leger. Ook werken er mensen uit re-integratiebedrijven. Zij worden in de 50|50 Store klaargestoomd voor een terugkeer op de arbeidsmarkt.

De medewerkers in de 50|50 Stores krijgen een opleiding van werkbegeleiders en verkopers. Zo doen ze waardevolle werkervaring op en leren ze het verkoopvak. De bedoeling is dat ze na een jaar kunnen doorstromen naar een betaalde baan. De ervaring leert namelijk dat een gestructureerde dagindeling en regelmatig werk integratie in de maatschappij bevordert.

50|50 biedt trendy, verantwoorde (eco)kleding voor dames en heren. In de winkels is nieuwe merkleding te vinden. Daarnaast ook gebruikte kleding van een hoog kwaliteitssegment. Naar eigen zeggen uniek zijn de 50|50 Originals, een collectie kledingstukken uit het depot van het Leger des Heils, door modeontwerpers omgeturnd tot hippe fashion.

De 50|50 store, Mariniersweg 10 Rotterdam, telefoon 010-412 21 87.

Parnassia Bavo Groep ontslaat 250 werknemers

Parnassia Bavo Groep moet vanwege de opgelegde bezuinigingen en stijgende loonkosten gedwongen 250 mensen ontslaan. Dat maakte de instelling in een persbericht bekend. Marjolein Timmer, senior communicatie-adviseur van Parnassia Bavo, verwacht niet dat er nog meer mensen ontslagen zullen worden: "Het aantal kan alleen oplopen als patiënten afhaken vanwege de invoering van de eigen bijdrage."

De Parnassia Bavo Groep moet net als de meeste organisaties in de geestelijke gezondheidszorg dit jaar liefst zeven procent bezuinigen. Dat betekent dat de instelling 38 miljoen minder te besteden heeft op een totale omzet van 538 miljoen euro. De besparingen worden vooral veroorzaakt door kortingen die het kabinet in de zorgverzekeringswet gaat doorvoeren en door fors stijgende loonkosten. De nieuwe cao gaat de organisatie veel geld kosten. Timmer: "Toch hebben onze medewerkers die loonsverhoging in alle opzichten verdiend."

Lastig

Bij Parnassia Bavo Groep staan nu ongeveer 8000 mensen op de loonlijst. Naast Parnassia en Bavo behoren onder meer Indigo, PsyQ, Palier, Brijder en Dijk en Duin tot de zorggroep. Timmer weet nog niet bij welke instellingen de meeste klappen vallen. „Ik heb daar nu nog geen overzicht van. Het is ook lastig te vergelijken aangezien de grootte van de instellingen nogal verschilt.”

Afnemende vraag door eigen bijdrage

De raad van bestuur van de Parnassia Bavo Groep is bang dat patiënten zullen wegblijven wegens de eigen bijdrage. Het orgaan verwacht dan ook dat er in de toekomst nog meer bezuinigd moet worden. "Uit een klein vooronderzoek binnen Parnassia Bavo bleek dat minimaal dertig procent van onze cliënten zullen afhaken als zij een eigen bijdrage moeten betalen," aldus Timmer. "Met het onderzoek wil GGZ Neder-

land in kaart brengen met welke vraaguitval zorgaanbieders in de ggz geconfronteerd worden. En wat mogelijk veel belangrijker is: welke cliënten wordt de toegang tot zorg belemmerd, terwijl zij die zorg in feite niet kunnen missen? Het gaat weliswaar om een globale inventarisatie, maar als er dit jaar nog meer cliënten afhaken, staan ons nog meer bezuinigingen te wachten."

Onduidelijk

Het is nog onduidelijk welke werknemers van de Parnassia Bavo Groep ontslagen gaan worden. Marjolein Timmer weet nog niet of ontslagen personeelsleden bijvoorbeeld een premie zullen krijgen. „Hoe de afwikkeling plaatsvindt, zal per werknemer verschillen. In ieder geval geval proberen we onze medewerkers te begeleiden met het vinden van een andere baan.” Parnassia Bavo Groep heeft inmiddels al een sociaal plan voor deze werknemers opgesteld. Voor de mensen die moeten vertrekken, heeft Parnassia Bavo Groep nog voldoende geld in kas om de kosten te dekken. „Gelukkig zijn we financieel gezond”, schreef de raad van bestuur aan haar medewerkers.

Stephan van Hal

[profiel]

Herenplaats: veelzijdige beeldende kunst en een uniek leerproject

'who am I # 5' luidde onlangs de titel van een tentoonstelling in de Herenplaats. Wie ben ik, het eeuwige persoonlijke thema voor u, voor mij en voor velen met ons. Dus ook voor de kunstenaars.

In 1991 is de Herenplaats opgericht. Opgezet als bolwerk en laagdrempelig podium in Rotterdam voor zogeheten "outsider art" met de bedoeling deze kunst in de samenleving te integreren. Outsider art is de Engelse vertaling van de Franse term "art brut" die duidt op de spontane, pure kunst onafhankelijk van culturele voorschriften die gemaakt wordt door kunstenaars met psychiatrische en/of verstandelijke beperkingen. Vaak uitdrukkingen van onconventionele fantasie en mentale toestanden die niet iedereen gegeven zijn. Kunst outside de mainstream dus. Sinds de 'ontdekking' van deze kunst ongeveer een eeuw geleden zijn velen hierdoor geïnspireerd waaronder ook bekende kunstenaars.

Zelfs in Amsterdam

Herenplaats heeft in de loop der jaren bijgedragen aan vele nationale en internationale samenwerkingsverbanden en exposities. Er worden lezingen, workshops en educatieve programma's georganiseerd. Tokio, New York, Parijs, Lausanne, Nebraska, België, Bulgarije, Estland, China, ja ze zijn zelfs in Amsterdam geweest.

Herenplaats biedt in aanmerking komende kunstenaars atelierruimte en zakelijke ondersteuning, beheert een artotheek en geeft een aangepaste vakopleiding aan opkomende talenten. Studeren in eigen tempo zonder voorgeschreven academietijd. Vooral dat laatste is heel

bijzonder. Er zijn helaas nog steeds maar heel weinig opleidingsmogelijkheden voor mensen met verstandelijke beperkingen.

Vanaf 2003 word om de paar jaar in samenwerking met de Willem de Kooning Academy een grafieken-tentoonstelling georganiseerd. Dit jaar is de vijfde keer. Er is deze keer werk te bewonderen van kunstenaars van de Herenplaats, de Willem de Kooning Academy, de Ecole Nationale Supérieure de Beaux-Arts de Paris en the Art Institute of Boston, zes van elke instelling. De drie laatstgenoemde instellingen zijn regulier, maar op de expositie wordt er geen enkel verschil gemaakt. Het werk hangt door elkaar heen. De kwaliteit is gelijkwaardig.

Spreker drs. Richard Ouwerkerk, voormalig directeur van de Willem de Kooning Academy, werd geassisteerd door kunstenaar Jan Willem Post. Laatstgenoemde liet gretig uit eerdere uitgaven vooral zijn eigen werk zien. Gul applaus was er voor een aantal medewerkers dat sinds jaar en dag met veel inzet de zaak draaiende weet te houden.

Kunst en schoonheid

Ik had nog wat leuke ontmoetingen. Aanwezig was het oudste nog actieve Nederlandse fotomodel (zie foto). Zij poseerde gewillig en gretig als vanouds. Overigens is zo'n bezoek ook ideaal om de ansichtkaartenverzameling uit te breiden. Ik kwam thuis met minstens dertig prachtige kunstkaarten. De één nog mooier dan de ander.

Galerie Atelier Herenplaats

Schiedamse Vest 56-58, 3011 BD Rotterdam
tel: 010-214 11 08
e-mail: atelier@herenplaats.nl
website: www.herenplaats.nl

De galerie is open van maandag tot en met vrijdag van 13-17 uur.
Toegankelijk met een rolstoel

Door Taco Albers

Fotografie: Zeynep Karatas

Vriend worden van deze non-profitorganisatie kan vanaf 35 euro. Men krijgt onder andere het jaarlijkse magazine 'out of art' en een uitnodiging voor de jaarlijkse vriendenavond.

Over dromen, kansen en ervaringen

Psychische problemen geven vaak aanleiding tot een lange lijdensweg. Velen zien na verloop van tijd door de bomen het bos niet meer. Dat het ook anders kan, bewijst dit ervaringsverhaal van Ricardo Mekken.

Na een leven van drugs en dakloosheid was ik een emotioneel wrak en zonder enig bezit. Zo belandde ik in een kliniek om af te kicken en mijn geestelijke problemen in kaart te brengen. Het vertrouwen in mijn leven en mijn medemensen had ik totaal verloren. Ook het beeld over mezelf was negatief: ik was erg onzeker of ik het wel zou redden. Momenten van hoop wisselden zich af met momenten van angst. Angst dat ik veertien jaar drugs gebruiken een ziekte had opgelopen en dat ik niet sterk genoeg zou zijn om de drang naar drugs te weerstaan.

Langzaam groeide de zekerheid dat ik mijn leven echt wilde veranderen en durfde ik weer te dromen. Dromen over een vrij bestaan, een vriendin, een huis en bootje, al wist ik nog niet hoe ik dat ooit voor elkaar moest krijgen. Ik dacht dat ik door mijn verleden en beperking niets kon en dat ik mijn leven had weggegooid. Omdat ik afleiding nodig had, ging ik 'gamen'. Dat hielp tegen trekmomenten: ik verdween met al mijn aandacht in het spel. Ik merkte dat ik er best goed in was. Ik werd trots op mezelf wanneer ik een moeilijk spel had uitgespeeld en mensen dit bijzonder vonden. Na twee jaar in de kliniek durfde ik pas te praten over de angst voor een ziekte. Eigenlijk een beetje laat in de behandeling werd ik gecontroleerd: de test wees uit dat ik hepatitis C had.

wie
anders
85 pameijer

Huisje

Ik kreeg een urgentie voor een huis. Wilde weer in de gemeente Brielle gaan wonen, dicht bij mijn familie. Maar de gemeente dacht daar anders over: ze waren blij dat ze me juist kwijt waren. Ik moest mijn urgentie drie

keer verlengen en had uiteindelijk nog geen huis. Overall kenden ze me wel als de junk. Ze hadden me zelfs de bijnaam Smekka gegeven, een verbastering van mijn achternaam Mekken (smack is de bijnaam van heroïne, red.). Ook na drie jaar kliniek was ik nog Smekka voor anderen en hadden mensen niet veel vertrouwen in me.

Toen kwam de optie om beschermd te gaan wonen in Hellevoetsluis bij de Pameijer, wat ook redelijk dicht bij mijn familie was. Ik kreeg een kamertje op de Repel, waar ik uitkeek op het Haringvliet. Er volgde een zware kuur: ik kreeg depressies en werd snel

moe. Ik moest spuiten voor de kuur en dat vond ik ook moeilijk. Gelukkig lukte de kuur waardoor ik nu niet meer ziek of besmettelijk ben. Mijn medeciënten, mensen met verschillende achtergronden en diagnoses, behandelden me als gelijke en niet meer als de Smekka die ik niet meer wou zijn.

Bootje

Na de kuur kon ik het bootje 'Kaatje' van m'n broer overnemen. Het scheepje was uitgeleefd: de motor was kapot en het had veel onderhoud nodig. De begeleiding en anderen adviseerden me dat ik er beter niet aan kon beginnen. Maar ik deed het toch en het gaf me een doel en de kans om mijn droom te gaan verwezenlijken.

[ervaring(en)]

In die tijd moest ik ook wat anders gaan doen. Alleen wist ik niet wat en had zoiets van: als ik vrijwilligerswerk kan doen, kan ik ook betaald werken. Toen kwam het toenmalig teamhoofd van BW Hellevoetsluis. Marieke met de vraag of ik niet wat met mijn vele ervaringen wou gaan doen. Ze liet een vacature van het Basisberaad zien, als doelgroepambassadeur. Daar reageerde ik op. Ik moest een training van een halfjaar volgen en werd uiteindelijk aangenomen

Baantje

Van wethouder Kriens kregen ik en vijf anderen een certificaat en ben voor het Basisberaad gaan werken. Na een tijdje wilde een vriend van mijn vader de dieselmotor van Kaatje maken als ik onderdelen kocht. Zo ging de motor er weer in, er ging een rolfok op en Kaatje knapte steeds verder op - net als ik. Ik kreeg ook een individuele plek van Pameijer: ik verhuisde van de Repel naar de Kouwenoordseweg een appartement in een 55+-complex.

Naast mijn zestien uur voor het Basisberaad als betaalde kracht, vroegen ze vanuit de woonvorm of ik hun belangen als vrijwilliger wou behartigen in de cliëntenraad van Pameijer. Daar de medecliënten mij altijd als Ricardo en niet als Smekka behandelden, wilde ik dit graag voor ze doen. Het Basisberaad ging twee jaar later echter failliet. Dankzij Zorgbelang Zuid-Holland kon het een doorstart maken. Ik hoorde bij de weinige overgebleven die een contract kregen. Vanuit de cliëntenraad van Pameijer hoorde ik van empowerment en kon me zeer vinden in de term: ik herkende er veel van, ook in de visie van Pameijer kon ik me goed vinden. Ik mocht mee met de empowerment reis naar New York dit inspireerde me erg. Pameijer vroeg of ik voor hen wilde gaan werken. Cliënt en medewerker in dezelfde stichting, dit vond ik wel bijzonder. Ik ben gaan werken voor Pameijer in project 'Verder Kijken': mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt dichterbij de arbeidsmarkt brengen met empowerment.

Meisje

Toen ik dat werk net deed, kreeg ik ook weer een vriendin. Ariane was een medecliënt, die net als ik een zwaar leven achter de rug had en daar nu het mooiste van probeerde te maken. We vullen elkaar op heel veel vlakken aan en we zijn een gelukkig stelletje.

Ik ben na het project 'Verder Kijken' in de dagbesteding van Delfshaven gaan werken, bij Buuf & Co als ervaringsdeskundige begeleider. Ik vind het belangrijk en leuk werk om mensen te begeleiden in hun herstelproces en ze een ontwikkeling te zien doormaken. Ik snap vaak wat ze doormaken en waar ze tegenaan lopen. Het geeft me een goed gevoel anderen te kunnen helpen. Na twee jaar cliënt en medewerker te zijn geweest en zes jaar bij Pameijer beschermd gewoond te hebben, ging ik samenwonen met Ariane. Sindsdien ben ik weg als cliënt bij Pameijer, ik werk er natuurlijk nog wel. Pameijer laat me een opleiding doen en ik ben me nog steeds aan het ontwikkelen. Ik ben er goed vanaf gekomen door een beetje geluk en door hard aan me zelf te werken. Ik ben gelukkig met Ariane, hondje Mikki en kat Obama. Ik kan zeggen dat ik mijn dromen aardig aan het verwezenlijken ben en voor mijn gevoel heb ik nu wel succes in het leven: ik ben aardig onderweg in mijn herstel en werk nu ruim vijf jaar als betaalde ervaringsdeskundige.

De term 'herstellen' is voor mij bewust worden van jezelf en je beperkingen, met je kwaliteiten en die van je omgeving leren omgaan en, hoewel het moeite kost, geluk na te streven. Kansen zien en die durven pakken, uit je comfortabele zone durven komen en je cliëntrol achter je durven laten, spelen daarbij een grote rol. Eerst moet duidelijk zijn wat voor jou succes in het leven is, daarna komt het proces van het nastreven en het behalen van het doel. Daarom: kijk naar je kansen en pak ze!

Ricardo Mekken

Weer mens

Wat een raar gevoel
Opeens is het er weer
je ogen gaan weer open
alsof ze jarenlang
gesloten zijn geweest

je voelt je weer mens
je voelt je hart weer kloppen
je kan weer vechten

voor jezelf opkomen
dat is heel belangrijk
weer mens en weer voelen
met alle voor- en nadelen
en het kan!
weer mens!

Halek R.

Ria

Ria is pianiste,
dat is iets wat haar moeder besliste.
Zij speelde ook fluit,
maar dat klinkt wat te luid.
Zij speelt ook drum,
maar dat kan ze niet zonder rum.
Ze speelt ook gitaar,
en doet dat soms op één snaar.
Zij speelt ook piano
maar doet dat het liefst in een kano
Tevens speelt zij bas,
daarmee is zij wel het meest in haar sas.
Dit is het einde van dit muzikale lied,
Ik hoop dat het niemand verdriet.

Aad Slis

Iggedichtenen

DE Z

BURGER

Wet van de stroomversnelling

De zonnestelsels zijn in volle beweging
En de planeten draaien om de as
De dag volgt de nacht
En de seizoenen volgen elkaar op
De minuten en seconden worden uren en
dagen
De wereld staat niet stil

De wereld staat niet stil
Iedereen heeft het druk

Ik zit in de puree en ik schreeuw
Een roep in de woestijn
Ik vraag een moment
Er wordt gehaast

Alleen in de puree zitten
Eeuwig lot

Oren horen niet meer

Ogen die je niet zien

Hoofden die niet veel weten

Harten die weinig ruimte hebben

Iedereen heeft het druk

Een wereld waar geen plaats voor mij is

Abdellah Azaoum

Eb en vloed?

Met stil gemoed

Ervaar ik hoge ogen.

Ik ben iets te vaak bedrogen.

De pot de ketel en zo meer

De duivel en de lieve heer

De list in vreugde

En verweer

Al 't verwisselen van zetel

'k Ervaar me onverwacht vermetel

Ik irriteer me aan... Een column over slordig taalgebruik

Sommige werkwoorden hebben meerdere betekenissen. Welke er wordt bedoeld blijkt uit het zinsverband. Het kan soms lastig zijn om van werkwoorden de juiste verleden tijd of het voltooid deelwoord te vinden. Dan hoor je bijvoorbeeld dat iemand een precedent heeft geschept (op het strand van Zandvoort?) of dat Gadaffi de tent in schreide (waarbij hij tranen met tuiten huilde?).

Een andere keer wordt van een sterk werkwoord (de klinker verandert: vliegen-vloog; lopen-liep) zwak gemaakt. Het laatste werkwoord krijgt in de onvoltooid verleden tijd -de of -e (vegen-veegde; rapen-raapte). Toch hoorde ik dat iemand gisteren aftreedde (aftrad) en iemand anders een voorstel afweegde (woog het idee een kilo of was het meer?).

Soms ziet het meervoud van een zelfstandig naamwoord er hetzelfde uit als een werkwoord (boeken). Bij een melkveehouder die goed boert, kunnen we ons iets voorstellen. Maar wat vindt u in deze tijd van crisis van iemand die zegt dat tot ergernis van veel bankieren... (het meervoud van bankier is bankiers. Bankieren doe je bijvoorbeeld achter je computer)? Of iemand die zegt dat er mensen in lage huren wonen? Was het te lang om te zeggen: in huizen met een lage huur?

Kosten, prijzen, duur, goedkoop, allemaal begrippen die we graag door elkaar gebruiken. Zo worden de kosten duurder gemaakt (kosten en prijzen worden hoger of stijgen en producten worden duurder). Maar dat komt natuurlijk doordat dat de overheid geld over de boeg gooit (hier worden geld over de balk smijten en iets voor de boeg hebben door elkaar gebruikt). En daarbij wordt er onvoldoende rekenschap gehouden met de natuur (het is 'rekening gehouden met' of 'rekening gegeven van').

Bovendien staat u daarin alleen als Rotterdammer zijnde. Maar het is: 'als Rotterdammer' of 'Rotterdammer zijnde'.

Mariëtte Storm

Te zot voor woorden

Psychiater Bram Bakker pleitte onlangs voor meer terughoudendheid bij het voorschrijven van antidepressiva, die door meer dan een miljoen Nederlanders worden gebruikt. Bakker benadrukt dat deze pillen bij ernstige depressies nut hebben, maar vraagt zich af of er bij 'mildere' depressies geen betere alternatieven zijn. Bakker denkt hierbij aan 'running therapy' of psychotherapie.

Ach, af en toe een stukje rennen kan heus geen kwaad. Beweging is gezond. Uit onderzoek blijkt dat geregeld hardlopen voor veel mensen even effectief is als psychotherapie. Bovendien is het voor veel depressieven al fijn om überhaupt iets op de agenda te hebben. Gebeurt dit hardlopen ook nog groepsgewijs, dan wordt meteen voorzien in een heilzame dosis intermenselijk contact.

Dan psychotherapie. Soms broodnodig, zoals voor mensen met ernstige trauma's of persoonlijkheidsstoornissen. Zoals vele anderen heb ik psychotherapie hard nodig gehad om met mijn verleden te leren omgaan. Tegelijkertijd zijn er mensen die eindeloos in psychotherapie blijven, en voor wie hetzelfde geldt als voor de hardlopers: je hebt wat te doen en je spreekt nog eens iemand.

Ook ik geef de voorkeur aan hardlopen of therapie boven medicijnen. Maar de hamvraag blijft: wat gebeurt er zodra iemand door pillen, rennen, praten of wat dan ook mentaal weer redelijk op peil is? Essentieel is dan dat mensen (weer) kunnen meedraaien in de maatschappij. Dat wil tegenwoordig zeggen: aan het werk in een betaalde baan. Een (voormalige) ggz-cliënt heeft echter nauwelijks een kans op deze keiharde arbeidsmarkt. Zolang dat niet verandert, ligt de volgende depressie op de loer.

Sofie Blok

Uw eigen
taalbeslommeringen
blijven welkom bij
redactie@denkraam.info

[aankondiging]

Contact gewenst?! Basisberaad volop actief in de Week van de Psychiatrie

Van maandag 26 maart tot en met zondag 1 april 2012 vindt de Week van de Psychiatrie plaats. Deze week is een activiteit van landelijke en regionale cliëntenorganisaties en cliëntenraden in de geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg en maatschappelijke opvang. De Week van de Psychiatrie heeft tot doel de positie van cliënten in de samenleving en in de zorg te versterken. In de regio Rijnmond wordt de Week van de Psychiatrie georganiseerd door de afdeling Basisberaad.

Contact gewenst?! Contacten die écht waardevol en belangrijk zijn. Wat betekent waardevol contact en welke rol spelen waardevolle contacten in eenieders leven? Veel mensen voor wie het Basisberaad zich inzet hebben nogal eens te maken met het verlies van contacten met bijvoorbeeld familie, vrienden, kennissen en werk. In deze week willen wij een extra stem geven aan deze kwetsbare mensen die anders niet gehoord worden.

Voorlopig programma In de Week van de Psychiatrie wordt er op een creatieve, beeldende, opmerkelijke, nadenkende, ludieke en kritische manier op verschillende plaatsen in de regio Rijnmond activiteiten, bijeenkomsten en ontmoetingen georganiseerd.

programma

Maandag 26 maart (10.30 – 15.30 uur): Breingeindag

In 't Veerhuis, Nijemonde 4 in Nieuwegein. Landelijke dag met Multiloog, theater en muziek voor en door cliënten in de geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijke opvang en verslavingszorg. Meer informatie: www.weekvandepsychiatrie.nl

Dinsdag 27 maart (14.00 – 18.00 uur): Debat "Waarom sluit de belevings wereld van de jongeren doelgroep zo slecht aan op het zorg aanbod?"

De Heuvel, Grotekerkplein 5 in Rotterdam. Een debat plaats waarbij de jongeren van Rough Diamonds (jongerenplatform Basisberaad) en diverse professionals uit het jongerenwerk in debat zullen gaan. Met een paneldiscussie, Lagerhuisdebat en muziek.

Woensdag 28 maart – Open Dag bij het Basisberaad

Afdeling Basisberaad, Westblaak 5a in Rotterdam. De afdeling Basisberaad houdt open dag: maak kennis met medewerkers en vrijwilligers van het Basisberaad en leer de activiteiten en projecten van het Basisberaad kennen!

Donderdag 29 maart – Panna toernooi

Lloyd Multiplein in Rotterdam. Teams van drie jongeren uit de OGGz en WMO voetballen korte wedstrijden tegen elkaar. Georganiseerd door Rough Diamonds Rotterdam.

Zaterdag 31 maart – Voetbal als Medicijn

Lloyd Multiplein in Rotterdam. voor het 4e jaar op rij het toernooi 'Voetbal als Medicijn'. Deelnemende teams bestaan uit cliënten uit de doelgroep OGGZ en WMO, aangevuld met belangstellenden.

Zondag 1 april – HSP café

Bijeenkomst voor mensen met HSP (Highly Sensitive Person). De bijeenkomst wordt georganiseerd door de werkgroep IPR (Integrale Psychiatrie Rijnmond).

Voor meer informatie:
www.basisberaad.nl/weekvandepsychiatrie en
weekvandepsychiatrie@zorgbelang-zuidholland.nl.
010 4665962

De afdeling Basisberaad van Zorgbelang Zuid-Holland (het Basisberaad) is een laagdrempelige belangenbehartiger in de regio Rijnmond. Wij willen een stem geven aan mensen met cliëntervaring binnen de geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijke opvang en verslavingszorg. Behalve dat het Basisberaad laagdrempelig is, werken wij met en voor (ex-)cliënten vanuit gelijkwaardigheid. Vaak kwetsbare mensen die anders niet gehoord worden. Op deze wijze draagt het Basisberaad bij aan vernieuwing van zorg en dienstverlening. Meer informatie: www.basisberaad.nl

Oproep slachtoffers huiselijk geweld

Denkraam is op zoek naar slachtoffers van huiselijk geweld, omdat huisverboden vaak te laat zouden worden opgelegd. Heeft u, man of vrouw, hiervan last gehad, dan zouden wij u graag interviewen over uw ervaringen. Uiteraard kan dat, als u dat wilt, ook anoniem. Reacties graag naar j.budding@denkraam.info.

GGz-cliëntenraden in Rijnmond bundelen krachten

Negen cliëntenraden uit de geestelijke gezondheidszorg in de regio Rijnmond hebben maandag een samenwerkingsovereenkomst getekend bij Zorgbelang Zuid-Holland afdeling Basisberaad.

De diverse cliëntenraden hadden in het verleden reeds een samenwerkingsovereenkomst getekend, maar deze was volgens betrokkenen aan herziening toe. Nu is kort en bondig besloten om samen te werken, regelmatig samen te komen, eventueel projecten te organiseren en signalen af te geven aan en/of via Zorgbelang Zuid-Holland om een stem te laten horen in de politiek. Door deze punten te onderschrijven vormen zij het Platform cliëntenraden van de regio Rijnmond. Dit platform is zelfstandig en wordt ondersteund door afdeling Basisberaad.

De ondertekenende partijen waren de raden van Bavo Europoort, Bouman GGZ, Stichting Corridor, Stichting Elckerlyc, Delta Psychiatrisch Centrum, Stichting Onder een dak, Pameijer, Riagg Rijnmond alsmede de regionale cliëntenraad Rijnmond, en Zorgbelang Zuid-Holland afdeling Basisberaad.

Jesse Budding | Fotografie: Bas van Bellen

Met de schrik vrij?

Van de week zat ik naar de radio te luisteren in de auto. Bij het nieuws werd vermeld dat bij een zwaar ongeluk drie mensen om het leven waren gekomen, maar dat de bestuurder van de vrachtwagen combinatie met de schrik was vrij gekomen. "Kent u die uitdrukking," zou dominee Gremdaat zeggen, "met de schrik vrij komen?" Tenenkrommend. Ik was werkelijk boos toen ik voor de zoveelste keer die met de schrik vrijkomen hoorde. Die vrachtwagenchauffeur heeft 33 mensen zien overlijden of weet althans van het heengaan van die mensen tijdens het ongeluk waar hij bij betrokken was.

Je komt met de schrik vrij als je net op tijd je huisdeur nog weet tegen te houden omdat je sleutels nog binnen liggen. Geld laten vallen en toevallig het merken, anders ben je het kwijt. Dat is schrikken. Verslaggevers en nieuwsredacties moeten eens beter nadenken als er weer een 'met de schrik vrijtje' in het nieuws ten beste wordt gegeven.

Acht jaar geleden reed er een vrouw op een snorfiets zonder licht te voeren tegen mijn stilstaande wagen aan. Ik had zelfs de motor af en de sleutels er al uit. Ze vloog vier meter door de lucht, had schedelbasisbreuk en zat inwendige bloedingen. Ik belde direct 112 en begon met stabiliseren. Ze zag er slecht uit, heel erg slecht. Ambulancepersoneel hebben de vrouw moeten reanimeren. Ze leeft nog, maar ze zal altijd een kasplantje blijven. Ik heb haar en haar familie meerdere malen bezocht.

Ik ben niet met de schrik vrij gekomen. Het is een gebeurtenis die mij voor altijd en eeuwig zal bijblijven. Met de schrik vrijkomen, hou op zeg!

Ron Bok

Afscheid van 'Rough Diamond' Ellard

Op 20 december 2011 heeft Ellard Brandenburg afscheid genomen van de afdeling Basisberaad. Een jaar lang heeft Ellard zich ingezet voor het Platform Zwerfjongeren, Rough Diamonds Rotterdam. Het platform, opgezet op verzoek van de gemeente Rotterdam, organiseert participatie voor jongeren uit de doelgroep 'bijzondere jongerenhuisvesting'.

Het platform kende een moeilijke start, maar uiteindelijk kwam in de loop van 2011 de vaart in het project. Circa tien jongeren, die zelf de naam 'Rough diamonds Rotterdam' kozen, namen zitting in het platform. Deze jongeren waren dan ook aanwezig om persoonlijk afscheid te kunnen nemen van Ellard. Ze bedankten hem voor de inzet en de ondersteuning die hij gegeven had. Ook manager Boris Dumfries keek terug op een bevlogen tijd, en de gesprekken die hij met Ellard heeft gehad. Het laatste woord was aan Ellard zelf, die de jongeren bedankte voor de mooie tijd die hij had gehad. Rough Diamonds blijft doorgaan, naar opvolging wordt nog gezocht. Hierbij willen we Ellard bedanken voor zijn inzet, en wensen we hem succes in de toekomst!

Tekst en fotografie: Bas van Bellen

Frankie goes to Italy

'Ex-dakloze nu alweer op straat' had de zure kop van een al even zuur artikel kunnen luiden. Maar zo zitten wij van Denkraam niet in elkaar, wij zien immers alles van de zonnige zijde.

Frank van der Schee hielp als straatadvocaat bij het Basisberaad mensen om hun vaak torenhoge schulden in te lossen. Hij was zoals dat heet ervaringsdeskundig: door schuldenproblematiek was hij zelfs op straat beland. Eind vorig jaar kreeg hij helaas te horen dat zijn functie vanwege bezuinigingen verviel.

De laconieke blik in de ogen, het onafscheidelijke petje, de weelderige bos haar die daardoorheen kwam, de schokschouderende lach en de trage tred tenzij hij weer door een van zijn vele schuldeisers op de hielen werd gezeten: met Frank gaat een kleurrijke collega weg.

Gaandeweg leek zijn lijfspreuk steeds meer: geen daden, maar woorden. Want woorden vielen er: op LinkedIn, op Facebook, op Twitter. Geen 'social network' site was veilig voor hem. Menigeen out there moet dankzij Frankie boy voor het eerst van het Basisberaad gehoord hebben. De woordenwaterval nam soms zulke vormen aan dat je je soms afvroeg of hij in de verloren uurtjes nog wel eens tijd vond iemand van zijn schulden te verlossen.

Frank schijnt alweer plannen te hebben zijn oude campingwerk in Italië op te pakken. Maar we zullen hem niet vergeten. De trage tred, de weelderige bos haar waar de eenkoppige hoofdredactie alleen maar jaloers op kon zijn, het onafscheidelijke petje, de schokschouderende lach en de laconieke blik in linker- en rechteroog... Frank, het ga je goed!

Jesse Budding | Fotografie: Patty Lievense

Schizofrenen doorbreken taboe

In het boek 'Meer dan dat' portretteert Maarten Muis tien psychiatrische patiënten met de diagnose schizofrenie. De patiënten maken in het boek duidelijk wat het etiket voor hen betekent. In de gesprekken treden deze schizofrenen naar buiten als trotse mensen die elk met hun eigen missie in het leven staan. Het boek geeft bijvoorbeeld antwoord op vragen als: wat is een psychose? Waardoor is de patiënt ziek geworden? En: kun je herstellen van schizofrenie? De patiënten gaan uitgebreid in op het verleden, maar kijken ook vooruit.

Maarten Muis heeft met 'Meer dan dat' een uitstekende prestatie geleverd. De lezer wordt uitgebreid geïnformeerd over een ziekte die niet altijd door gezonde mensen begrepen wordt. Doordat de auteur bekend met het ziektebeeld is, weet hij zijn gesprekspartners interessante uitspraken te ontlokken. De tien patiënten lopen dan ook helemaal leeg. Daardoor leest het boek makkelijk weg. Het boek is dan ook een aanrader voor zowel gezonde als ongezonde mensen. Minpunt is dat Muis alleen schizofrenen aan het woord laat, die hun leven redelijk op orde hebben. Dat is natuurlijk geen realistische weergave van de werkelijkheid.

Verschillende achtergronden

De schizofrenen die in het boek aan bod komen hebben verschillende achtergronden. Zo maakt de lezer kennis met een beeldend kunstenaar, een filmmaker, een dichter, een striptekenaar en diverse ervaringsdeskundigen. De hoofdrolspelers maken in het boek massaal duidelijk dat het taboe op schizofrenie moet worden doorbroken. Daarnaast vinden enkele gesprekspartners dat ze te veel gestigmatiseerd worden. Een van de sprekers, Carola van Alphen, wil een aantal misverstanden over schizofrenie uit de wereld helpen. "Schizofrenen zijn geen meervoudige of gespleten persoonlijkheden. Schizofrenie is gewoon een ziekte, maar geen schande." Carola van Alphen probeert vooroordelen over schizofrenie in de media te ontzenuwen. Als medewerkster van Anoiksis is zij dan ook het gezicht van de vereniging.

Een andere schizofreen, Henk Driessen, beschouwt zijn ziekte zelfs als een absolute gave. "Door de diagnose raakte ik eindelijk mijn identiteitsprobleem kwijt. Ik mag nu eindelijk zijn wie ik ben." Schrijver Maarten van Nieuwkerk ziet zijn aandoening als een ziekte die te vergelijken is met diabetes.

Verzamelterm

De tien geïnterviewden kijken in Meer dan dat op verschillende manieren tegen het complexe ziektebeeld aan. Een aantal daarvan is het zelfs niet met hun diagnose eens. Steven Scholtus, ervaringsdeskundige op de poli van het Utrechts Medisch Centrum, heeft nogal wat moeite met de diagnose schizofrenie: "Het is niet meer dan verzamelterm voor diverse groepen klachten en ervaringen." Radiomaakster Christine Blanke vindt dat het ziektebeeld schizofrenie in stand wordt gehouden doordat te veel de nadruk wordt gelegd op de abnormaliteit van psychotische ervaringen. Beeldend kunstenaar Jannemieke Tukker heeft eveneens twijfels over de diagnose schizofrenie: "Die diagnose kreeg ik al bij mijn eerste opname."

Meer dan dat... Tien portretten van mensen met schizofrenie, tekst: Maarten Muis, foto's Mona van den Berg, Uitgeverij Tobi Vroegh, ISBN 978-90-78761-24-2, € 14,95.

De winst uit de verkoop komt ten goede aan Vereniging Anoiksis. Door het verspreiden van het boek draagt u bij aan een meer waarheidsgetrouw beeld van schizofrenie.

Stephan van Hal

[recensie]

Emergis en Parnassia Bavo Groep willen fuseren

Het Zeeuwse Emergis en Parnassia Bavo Groep namen onlangs het ‘voorgenomen besluit’ om te gaan fuseren. De raden van bestuur hebben inmiddels de medewerkers, de ondernemingsraden, de cliëntenraden en de vakgroepen ingelicht. Beide instellingen verwachten dat door de samenwerking de kwaliteit van de zorg te verbeteren en dat de kosten per patiënt verminderen. Door de fusie kunnen Emergis en Parnassia Bavo Groep naar eigen zeggen meer bieden dan als losse instellingen. Beide besturen hebben een plan opgesteld om de kosten te laten dalen en de kwaliteit van de zorg te verhogen.

Beide instellingen gaan de fusie naar eigen zeggen niet aan vanwege financiële problemen. De omzet van Parnassia Bavo Groep bedroeg in 2010 liefst 555 miljoen euro. Emergis kwam toen uit op een totaal van 91 miljoen euro. Emergis is in Zeeland de grootste ggz-aanbieder. Parnassia Bavo Groep is in Nederland de grootste zorgaanbieder. Tot de Parnassia Bavo Groep behoren onder meer Indigo en Bavo Europoort.

Gevolgen voor personeel en cliënten

Bij Emergis werken 1500 mensen en Parnassia Bavo Groep heeft 8000 mensen in dienst. De fusie levert vooralsnog nog geen gedwongen ontslagen op. De raden van bestuur verwachten dat de komende bezuinigingen in de geestelijke gezondheidszorg wel grote consequenties kunnen hebben voor het personeelsbestand. De cliënten zullen vanuit dezelfde locaties behandeld worden. Zodoende kan Emergis haar eigen Zeeuwse identiteit behouden en haar cliënten in hun omgeving behandelen. Dat geldt ook voor Parnassia Bavo Groep.

Emergis-woordvoester Manon Doeland verwacht dat door de fusie het werk voor de personeelsleden aantrekkelijker wordt. “We hebben onze werknemers inhoudelijk meer te bieden. De opleidingsmogelijkheden worden vergroot en we hebben meer toegang tot wetenschappelijke kennis. En in moeilijke tijden kunnen we de werkgelegenheid beter in stand houden.”

Fusietraject

Eind 2010 gingen Emergis en de Parnassia Bavo Groep al met elkaar in gesprek. Doel: “Voor ons was het op dat moment logisch om een partner te zoeken met wie we onze zwakke punten kunnen verbeteren. Gaandeweg groeide aan beide kanten het enthousiasme over wat we elkaar te bieden hebben. We hebben diverse onderzoeken uitgevoerd, medewerkersbijeenkomsten belegd en gesprekken gevoerd met onder meer de raad van toezicht en

diverse externe partners. Nu is er dus een voorgenomen besluit om te gaan fuseren met de Parnassia Bavo Groep.”

“Met het nemen van het voorgenomen besluit start het formele adviestraject voor de ondernemingsraad en de centrale cliëntenraad van Emergis,” aldus Doeland. “Zij brengen uiterlijk 16 februari hun advies uit. Ook het formele proces met de NMa is inmiddels van start gegaan. Na ontvangst van de adviezen en natuurlijk de reactie van de NMa volgt in maart 2012 het definitieve besluit of beide partijen samengaan. Dat besluit wordt genomen door de raden van bestuur en bekrachtigd door de raden van toezicht.”

Kritisch

De ondernemingsraad en de cliëntenraad van Emergis zijn nogal kritisch over de eventuele fusie. Beide partijen vragen zich af of de beoogde voordelen met deze fusie daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden.

Stephan van Hal

Schulden vullen je rugzakje

Een persoonlijk verhaal over schuldenproblematiek

Steeds meer mensen komen in Nederland financieel in de problemen en vaak dusdanig dat deze uitmonden in een aanvraag om schuldsanering bij een Gemeentelijke Kredietbank of bij de vele stichtingen die overal in Nederland als paddenstoelen uit de grond schieten. Een verhaal over een persoonlijk drama.

Het verhaal van Robert, die liever niet met zijn achternaam in de publiciteit komt, begint halverwege 2004. Robert werkt bij een groot bedrijf als manager. Het bedrijf moet gaan inkrimpen en efficiënter werken. Robert hoeft zich geen zorgen te maken, want hij werkt tenslotte al tien jaar bij de zaak, zo vertelt men hem. Hij krijgt dit niet zwart op wit, maar hij ziet geen reden tot wantrouwen. Het bedrijf en hij kennen elkaar tenslotte al jaren.

En daar ging het mis. Het wordt kerst en Robert heeft zoveel vrije dagen dat hij van een week voor de Kerst tot 2 januari 2005 vrij neemt. Robert woont sinds twee jaar alleen. Zijn relatie was verbroken, iets wat nog een beetje bij hem speelt. Daar is hij nog een beetje verdrietig van. Hij had gepland om na de kerstdagen een paar dagen gezellig met vrienden naar een vakantiepark te gaan. Het wordt een gezellige boel en Robert en zijn vrienden hebben pret voor tien. Het zou zijn laatste pretje zijn.

Failiet

Als hij eenmaal thuiskomt, ligt er al een bericht van een aangetekende brief. Robert ziet dat papiertje in eerste instantie niet. Tot laat in de avond kijkt hij tv en gaat dan naar bed. 'Morgen weer naar de zaak,' denkt Robert. De volgende ochtend gaat de wekker af en Robert maakte zich gereed voor het werk: douchen, scheren, ontbijten en de auto in naar de zaak. Daar aangekomen valt het op dat het hele pand aardedonker is. Geen probleem, Robert heeft de sleutels en de code van de beveiliging. Maar tot zijn stomme verbazing krijgt hij het slot niet open. Wat hij ook probeert, het lukt niet. Hij pakt zijn telefoon en wilde zijn werkgever bellen. Vreemd, de gsm werkt niet: geen bereik. Dan maar met zijn privétoe-

stel bellen. Geen aansluiting. Ook het andere personeel is nergens te bekennen.

Een geintje? Nee, dit is het begin van de bittere realiteit voor Robert. Verbouwereerd keert hij terug naar huis. Daar vindt hij het formulier van de post. Hij gaat naar het postkantoor en haalt een aangetekende brief op. Hij maakt de brief open in de auto en na het lezen stort zijn wereld helemaal in: zijn bedrijf is failliet verklaard

en Robert staat op straat. Hij weet even niet waar hij het zoeken moet. Allerlei gedachten flitsen door zijn hoofd: woede, verdriet, onmacht.

Maar het wordt allemaal nog erger. Het salaris over de maand december blijkt niet uitbetaald. Robert had een behoorlijk saldo bij zijn bank en heeft er daarvoor niets van gemerkt. Vervolgens blijkt dat alle vaste lasten, die normaliter door zijn werkgever direct van zijn salaris werden voldaan, vanaf oktober niet betaald waren.

Groggy

Om een lang verhaal kort te maken: in januari heeft Robert schulden bij zijn woningcorporatie, de energiemaatschappij, de zorgverzekeraar en andere schuldeisers. Hij spreekt zijn bankrekening aan, maar daarmee kan hij slechts een deel van de schulden afbetalen. Huur en elektra geeft hij daarbij voorrang. In februari gaat Robert op zoek naar hulp en uiteindelijk vindt hij bij de Sociale Dienst iemand die kaas heeft gegeten van de schuldenmaterie. Robert ontvangt nog steeds helemaal geen inkomsten en is eigenlijk nog niet tot het volle besef gekomen dat zijn werkgever hem een loer heeft gedraaid. Voorlopig krijgt hij een uitkering en een doorverwijzing naar de Gemeentelijke Kredietbank afdeling Schuldhulp. Roberts gezondheid is tegen die tijd al een flink eind achteruitgegaan. Hij drinkt veel en komt bijna zijn

huis niet uit. Twee weken lang zet hij alles op alles om alle openstaande schulden in kaart te brengen. Er komen er nog meer lijken uit de kast. Zijn werkgever blijkt ook een aantal premies niet betaald te hebben en nog wat zaken waarvan hij dacht dat ze automatisch liepen. In feite wordt de schuld elke dag groter.

en je begint met een schone lei. In juni 2007 wordt Robert toegelaten tot de WSNP. Al zijn post gaat vanaf nu eerst naar de bewindvoerder. Betaling van alle vaste lasten lopen nu weer automatisch. Robert heeft geprobeerd te gaan werken, maar op zijn eerste dag gaat het al mis.

Robert is geestelijk en fysiek zo aangedaan door zijn ontslag en de daaruit voortvloeiende schulden en zijn leefpatroon, dat hij geen schim meer is van de ooit zo vrolijke Robert.

In juni 2010 is Robert eindelijk schuldenvrij en heeft hij een schone lei. Financieel gezien dan. Geestelijk, lichamelijk en sociaal heeft Robert zo'n opoffer gekregen dat er niet kan worden gezegd wanneer dat een schone lei gaat worden. Robert heeft intussen wel hulp met zijn drankprobleem. Ook aan zijn geestesgesteldheid is nog veel te sleutelen en in beide gevallen werkt hij daar erg goed aan.

Robert hoopt ooit weer de oude Robert te worden.

Na vijf jaar schuldenvrij

Alle schulden in kaart brengen neemt maar liefst zes maanden in beslag. De Kredietbank doet een aanvraag WSNP voor Robert. WSNP staat voor Wet Sanering Natuurlijke Personen, wat betekent dat je drie jaar geholpen wordt met de sanering van je schulden. Je krijgt via de rechtbank bij monde van de rechter-commissaris een bewindvoerder toegewezen. In deze periode mag je geen schulden maken en van je inkomsten wordt een bepaald percentage ingehouden wat op een boedelrekening komt te staan. Na verloop van drie jaar mogen de schuldeisers die pot verdelen

Bijna 40.000 euro opgehaald voor de opvang van zwerfjongeren in Rotterdam en Utrecht

Geslaagde veiling van Stichting Maaszicht en Singelzicht in samenwerking met Palazzo Rotterdam

De benefietavond in Palazzo voor zwerfjongeren in Maaszicht (Rotterdam) en Singelzicht (Utrecht) heeft een bedrag opgeleverd van € 39.830. De Palazzo voorstelling en het diner werden aangevuld met een veiling van belevenissen. Het hoogste bod ging naar een kookworkshop van Cees Helder.

Maaszicht en Singelzicht bieden jaarlijks onderdak, zorg en begeleiding aan 150 zwerfjongeren: jongens en meisjes van 17 tot 23 jaar die zonder thuis zijn en die er alleen voor staan. Deze jongeren worden van de straat gered en krijgen zicht op een positieve toekomst met 'wonen, leren en werken'. Het doel van deze benefietavond was om een bijdrage te leveren aan de continuïteit van deze stichtingen.

Naast de volledige show van Palazzo met internationaal gerenommeerde artiesten, werd er een breed scala aan veilingkavels geveild. De topstukken van de veiling waren een kookworkshop van driesterren chef Cees Helder, het aanbod van sterrenchef Paul

van Waarden om bij de hoogste bieder thuis te komen koken, een workshop gastvrijheid van Willem Reinders, een unieke zilveren armband ontworpen door mevrouw Huddleston Slater en verschillende kunstwerken: zoals een schilderij van Eveline van Rooy en een hoofdsieraad van Myra van der Korput (hoedenontwerpster van ministers en Koningin).

Aan het einde van de avond maakte veilingmeester Niels Kooijman bekend wat de gehele benefietavond had opgeleverd door een grote 'cheque' te overhandigen aan de directeur van de stichtingen. Deze vermeldde het bedrag van €39.830. Omdat de organisatie dit jaar veel geld nodig heeft om te overleven, volgen er nog een fondsenwervend golftoernooi op 20 april en een open huis op 25 mei met cabaret en jazzmuziek. Informatie daarover is verkrijgbaar bij Joke Kurvers.

j.kurvers@maaszicht.nl

Minister Schippers: 'Dbc's moeten eigenlijk weg'

De diagnose behandeling combinaties, dbc's, kunnen wat minister Schippers betreft wel verdwijnen. Dat zegt ze in een interview met Psy. De minister wil de ggz liever afrekenen op behandelresultaat. "Iedereen die ik spreek in de ggz zegt dat dbc's waardeloos zijn. Het is vreselijk, je kunt er niets mee. Ze zeggen heel weinig over het resultaat van de behandeling. Eigenlijk moeten ze weg." Dat zegt minister Schippers in een interview in het januarinumnummer van Psy.

Betere basis

Het liefst wil de bewindsvrouw de ggz afrekenen op basis van behandelresultaat. Ze vindt dat een betere maat dan het aantal behandelminuten die nu de basis vormen van de dbc's. Volgens Schippers is ROM, routine outcome monitoring, op termijn een veel betere basis voor de financiering. "Dan krijg je dat goede initiatieven worden beloond." En dat mag van haar zo snel mogelijk gebeuren.

Bron: psy.nl

Patiëntenvertrou- wenspersonen gaan gesloten afdelingen evalueren

Komend voorjaar begint de Stichting PVP een onderzoek op vijf gesloten afdelingen van ggz-instellingen. Doel: nagaan of de patiëntenvertrouwenspersoon ertoe kan bijdragen het verblijf en begeleiding voor patiënten te verbeteren.

Het zou een nieuwe rol betekenen voor de PVP. Het ministerie van VWS financiert het project.

Bron: psy.nl

Werken voor hulp

Dak- en thuislozen moeten gaan werken voor de hulp die ze krijgen. In steeds meer gemeenten in Nederland keert het tij en is er discussie over de vraag wat je dak- en thuislozen kunt vragen als tegenprestatie. Dat blijkt uit een ronde langs organisaties die zich bezighouden met deze groep mensen. Rotterdam was een van de eerste gemeenten in Nederland waar dak- en thuislozen aan het werk werden gezet. In vijf jaar tijd werden hier 2500 mensen van straat gehaald.

Ze kregen naast woonruimte en goede zorg ook een zinvolle dagbesteding aangeboden; de klussen lopen uiteen van papierprikken tot huishoudelijk werk in de opvangruimte. Ook de andere drie grote steden, Amsterdam, Den Haag en Utrecht volgden deze aanpak. Groningen is dit jaar begonnen met het vragen van een tegenprestatie, ofwel het bieden van werk- en activiteitsprojecten.

In de vier grote steden telt nu het adagium 'iedereen doet mee'. 'Hiermee kan op termijn niet alleen in een inkomen worden voorzien maar wordt tegelijkertijd een sociaal netwerk opgebouwd', staat in het plan van aanpak voor dak- en thuislozen van de vier steden.

Prikkelen

Michel Planije van het Trimbos Instituut en voorzitter Hans de Kinderen van de Landelijke Vereniging voor Thuislozen (LVT) hebben de indruk dat in alle gemeenten die te maken hebben met dak- en thuislozen wordt gesproken over het vragen van een tegenprestatie. 'Het gaat erom dat je mensen wilt prikkelen om ze hun leven weer enigszins op de rails te krijgen', zegt Planije.

De Kinderen vindt dat je best iets aan deze mensen mag vragen, "maar je moet wel zorgvuldig met ze omspringen. Ze moeten wel in staat zijn om bepaalde taken uit te voeren." Voor ervaringsdeskundige De Kinderen is het hebben van werk of een dagbesteding een van de componenten om het leven weer op orde te krijgen.

Verveling

In de aard van het werk dan wel de dagbesteding zitten grote verschillen, weet Planije. "Het is nu eenmaal moeilijk wat vragen aan iemand die tien jaar zwaar verslaafd op straat heeft geleefd. Soms is slapen in een vast hostel op een bed het hoogst haalbare wat je kunt vragen." Toch willen dak- en thuislozen vaak ook wat te doen hebben, want verveling is een grote vijand.

Bron: Rosa (Rotterdamse sociale alliantie)

Afschaffen tolkenvergoeding zorgt voor chaos

Ook al is de tolkenvergoeding afgeschaft, het inzetten van tolken blijft noodzakelijk, stelt Mikado. 'Stel dat iemand overlijdt omdat hij de arts verkeerd heeft begrepen. Wie is dan verantwoordelijk?' Met de website Wijzinsprakeloos wil het kenniscentrum hulpverleners aanzetten tot actie.

Sinds 1 januari vergoedt het ministerie van VWS niet meer het gebruik van tolken in de gezondheidszorg. Ondanks felle protesten van de gehele gezondheidszorg is de bezuinigingsmaatregel toch ingevoerd. Met uitzondering van asielzoekers en vrouwen in de opvang moeten cliënten die het Nederlands onvoldoende beheersen nu zelf een tolk betalen, anders moeten ze een kennis of familielid meenemen die wel Nederlands praat.

[wizijnsprakeloos]

[recepten]

Coquilles omwikkeld met katenspek

Gebakken groene asperges en cerisetomaten antiboise

Ingrediënten per gerecht:

- 2 handgedoken coquilles
- 2 dun gesneden plakken katenspek
- 3 groene asperges in gelijke lengte gesneden
- 1 kwart rode ui, julienne gesneden
- 1 halve knoflook teen gepureerd
- 50 gram cerisetomaten, gehalveerd
- aceto balsamico (bij voorkeur een oude)
- extra virgin olijfolie
- een paar blaadjes rucola en blette rouge

Bereidingswijze:

Omwikkel de coquilles met de katenspek. Bak ze goudbruin aan beide kanten, laat ze nog even doortrekken op een warme plek.

Neem de asperges en snij ze in gelijke lengte. Bak ze in een koekenpan met wat olijfolie tot ze beetbaar zijn. Breng op smaak met peper en zout.

Snij de rode ui in julienne, bak dit zonder te kleuren. Voeg hier de knoflook en de gehalveerde tomaten aan toe. Maak het af met enkele druppels Balsamico-azijn en olijfolie.

Neem een warm bord om het gerecht op te dresseren. Leg de coquilles en asperges speels op het bord, doe hier de saus over. Maak het geheel af met wat rucola en blette rouge.

Eet smakelijk!

Receptuur opgemaakt door Frank van Gils, sous-chef
Restaurant 't Stadhuys
Grote Markt 1a
3111 NG Schiedam
010 4265533
www.restauranthetstadhuys.nl

't Stadhuys
Restaurant

Identiteitskaart

Schrijf op!

registreer!

naam: Schizofreen

Identiteitsnummer: 60.000.001

bijzondere eigenschappen:

hij is kwetsbaar voor stress

en daardoor voor psychose

hij is psychisch gehandicapt

na de psychose

zijn functies achteruitgegaan

hij moet zijn doelen bijstellen

hij moet kijken naar zijn mogelijkheden

en onmogelijkheden

zijn draaglast

moet niet hoger liggen dan zijn draagkracht

hij moet niet overgestimuleerd of onderstimuleerd worden

hij kan niet tegen teveel of te weinig prikkels

Schrijf op!

registreer!

naam: Schizofreen

identiteitsnummer: 60.000.001

bijzondere eigenschappen:

hij kan niet tegen kritiek

en betrokkenheid van anderen

zijn EE-klimaat moet neutraal zijn

niet hoog en niet laag

de sfeer is voor hem belangrijk

hij heeft behoefte aan erkenning,

begrip en waardering

hij moet een bepaalde coping ontwikkelen

hij heeft last van de negatieve symptomen

hij kan last krijgen van de positieve symptomen

hij heeft last van de bijwerkingen van de medicatie

Schrijf op!

registreer!

noteer dat ik Schizofreen ben!

rapporteer dat mijn integratie in de maatschappij

onvermijdelijk is

moet ik me assimileren?

je moet wel een plaats zien te verwerven

je moet laten zien wie je bent

noteer en registreer

dat ik iemand ben

die in wonderen gelooft

hij gelooft in een dag

waarop een wondermiddel op de markt komt

een middel!

die schizofrenie voorgoed geneest

dan worden meer dan 60.000.001 mensen herboren

zonder bijwerkingen

zonder negatieve symptomen

zonder psychose

en zonder opname

vrijwillige of gedwongen opname

bestaat dan niet meer